# มูลค่าความเสียหายจากการลักลอบนำเข้ากระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูง : กรณีศึกษาผู้โดยสารนำเข้าผ่านทางสนามบินนานาชาติ

# GOVERNMENT LOSS FROM LUXURY BAGS AND WATCHES SMUGGLING : CASE STUDY OF THAILAND INTERNATIONAL AIRPORTS

**กมลนัทธ์ พูลศิลป์** *
**Kamaonat Phunsin**

**บทคัดย่อ**

การศึกษาเรื่อง มูลค่าความเสียหายจากการลักลอบนำเข้ากระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูง: กรณีศึกษาผู้โดยสารนำเข้าผ่านทางสนามบินนานาชาติ ทำการศึกษาผู้โดยสารที่ลักลอบนำเข้ากระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนมผ่านทางสนามบินนานาชาติในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง สนามบินภูเก็ต และสนามบินเชียงใหม่ พบว่าไม่มีการลักลอบในสนามบินเชียงใหม่ แต่ มีมูลค่าความเสียหายต่อรัฐอยู่ที่ 355 ล้านบาท และมีผู้ลักลอบ 890 คน เฉลี่ยรายละ 4 แสนบาท นอกจากนี้พบว่า พบว่ามีผู้กระทำผิดกระทำไปด้วยการเจตนาและมีวิธีการที่หลากหลาย การลักลอบนำเข้าสินค้ากระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูงผ่านทางท่าสนามบินนานาชาติทำได้ง่ายและมีโอกาสถูกจับกุมต่ำ

การศึกษานี้ได้ทำการสำรวจข้อมูล จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 493 คน พบว่าโอกาสที่จะถูกตรวจค้นหีบห่อสัมภาระมีเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น นอกจากนี้ได้ถามถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากรถึงการปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยผลการสำรวจพบกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้มากเพียง ร้อยละ 36.3 และรับรู้ระดับน้อยถึงปานกลาง ร้อยละ 63.7

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต นิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : toon.mof@gmail.com

Graduate student of Master of Arts Program in International Trade Law and Economic, Faculty of Economic, Thammasat University. Email address : toon.mof@gmail.com

**คำสำคัญ**

ความเสียหาย, ลักลอบ, แบรนด์เนม, กระเป๋า, นาฬิกา

**ABSTRACT**

The study of WGovernment Loss from Luxury Bags and Watches Smuggling: Case Study of Thailand International Airports" researched international passengers arrived in 2017 in 4 Thailand international airports, namely Suvarnabhumi, Don Muang, Phuket, and Chiang Mai. The study found that Thai government lost 335 million Baht from 890 smuggling cases or approximately 400 thousand Baht per case. Also found that passengers are intended to smuggle and found different techniques. Smuggling of luxury bags and watches by international passengers required low attempt and low chance of getting caught.

The study conducted 493 samples revealed that there is 25% chance of getting inspected. Though, Acknowledgement of rights, duties, and customs procedure is 36.3% at high level, where 63.7% at low and medium level.

**Keywords**

Loss, Smuggling, Luxury Bags, Luxury Watches

**บทนำ**

เมื่อผู้โดยสารเดินทางเข้ามาในประเทศและนำสัมภาระติดตัวเข้ามาด้วยซึ่งมีลักษณะหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการบริโภค เป็นของใช้ในครัวเรือน หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงของใช้ส่วนตัวที่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยมูลค่าสูง หากผู้โดยสารไม่ทราบสิทธิและหน้าที่ของตนในการนำของเข้ามาในราชอาณาจักรอาจเป็นการลักลอบนำเข้ามาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้

นอกจากนี้ยังมีผู้โดยสารอีกกลุ่มมีเจตนาในการลักลอบนำเข้าสินค้าเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าโดย ลักลอบนำเข้าสินค้าที่มีมูลค่าสูง เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า นาฬิกาแบรนด์เนม ซึ่งเป็นการกระทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากการเก็บภาษีอากรขาเข้าเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามสิทธิทางกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสินค้าที่ตนเองพึงได้รับ

ความต้องการบริโภคสินค้ากระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนมในประเทศตอบสนองจากการโฆษณา การเลียนแบบบุคคลในสังคมดารานักแสดง และเพื่อตามให้ทันต่อสมัยนิยม ผู้บริโภคสามรถตอบสนองความต้องการของตนได้ง่ายโดยติดต่อกับเพื่อนหรือบุคคลรู้จักเพื่อให้รับฝากของในขณะที่กำลังเดินทางกลับมาในประเทศ รวมถึงการว่าจ้างหรือรับซื้อต่อจากบุคคลที่ตั้งตนเป็นผู้ค้ารับจ้างนำเข้าของมาในประเทศ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารก็เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคสามารถสื่อสารกับผู้ค้าออนไลน์ได้โดยตรงและสะดวก ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ผู้ค้าบางรายลักลอบและหลีกเลี่ยงภาษีนำเข้า เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่ง

กระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนมในต่างประเทศมีราคาต่ำกว่าในประเทศและผู้ที่ซื้อของเหล่านี้มามักจะดำเนินการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Refund) จากประเทศต้นทางทำให้มีราคาที่ต่ำลงอีกและดึงดูดให้ผู้โดยสารนำเข้ามาบริโภคในประเทศ ซึ่งต้องมีการเสียภาษีอากรขาเข้าหากมีมูลค่าเกินสิทธิที่กฎหมายให้ยกเว้น หากผู้โดยสารทราบถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย[1] เป็นอย่างดี ย่อมปฏิบัติได้ถูกต้องโดยการนำสินค้าไปสำแดงเพื่อประเมินว่าต้องชำระค่าภาษีอากรหรือไม่ แต่ผู้โดยสารที่ไม่รู้ หรือเจตนาลักลอบ ย่อมทำให้เกิดการกระทำลักลอบหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจค้นเจอ ส่งผลให้รัฐสูญเสียรายได้ดังกล่าวไป รวมถึงรัฐต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ป้องกันและปราบปราม

[1] ประกาศกรมศุลกากรที่ 60/2561 เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรของติดตัวผู้โดยสารที่นำติดตัวเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมกับตนทางท่าอากาศยาน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษามูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการลักลอบนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยที่มีชื่อเสียงหรือสินค้าแบรนด์เนมประเภทกระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูงมายังประเทศไทยผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติ

2. เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้โดยสารเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรที่นำของติดตัวเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับตนทางท่าอากาศยาน

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและวิธีการลักลอบนำของติดตัวหนีภาษีของผู้ที่กระทำความผิด

สมมติฐานการศึกษา

1. การไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้โดยสาร ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรทำให้เกิดการนำเข้าสินค้าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า

2. การนำเข้าสินค้าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายสร้างมูลค่าความเสียหายต่อรัฐ

3. การลักลอบนำเข้าสินค้ากระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูงผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติทำได้ง่ายและโอกาสที่จะถูกจับกุมได้ต่ำ

ขอบเขตการศึกษา

1. การรับรู้ของประชาชนที่เคยโดยสารผ่านเข้ามาทางสนามบินนานาชาติเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรที่นำของติดตัวเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับตนทางท่าอากาศยานตามประกาศกรมศุลกากรที่ 60/2561 เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรของติดตัวผู้โดยสารที่นำติดตัวเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมกับตนทางท่าอากาศยาน

2. ศึกษามูลค่าความเสียหายของรัฐจากการลักลอบหนีศุลกากรของสินค้าประเภทกระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูงในปี พ.ศ. 2560 ผ่านสนามบินนานาชาติ 4 แห่ง ได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง สนามบินภูเก็ต และสนามบินเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าสินค้าหนีศุลกากร การตรวจค้นหีบห่อสัมภาระการปฏิบัติพิธีการศุลกากรของผู้โดยสาร

2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยศึกษาข้อมูลด้านมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจและรูปแบบการลักลอบโดยเจาะจงผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมการลักลอบ

3 การศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) โดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 493 ราย โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มประชากรผู้โดยสารที่เคยเดินทางเข้าประเทศผ่านทาง

สนามบินนานาชาติ 4 แห่ง ได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง สนามบินภูเก็ต และสนามบินเชียงใหม่

ผลการศึกษา

การลักลอบนำเข้าสินค้าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นการกระทำของคนกลุ่มเล็กที่มีความรุนแรงในวงกว้าง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ โดยการลักลอบนำเข้าสินค้าเกิดจากปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของผู้บริโภค ผลประโยชน์ต่อผู้กระทำลักลอบ หรือเกิดขึ้นจากนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นแรงกระตุ้นอย่างหนึ่งให้เกิดการกระทำผิด

กฎหมายศุลกากร[2] ได้กำหนดของเป็นประเภทต่าง ๆ ซึ่งในเบื้องต้นแล้วของทุกชนิดมีภาระภาษีอากรที่ต้องชำระในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ของประเภทแรกคือของต้องห้าม[3] ของต้องห้ามจะไม่อนุญาตให้นำเข้ามาได้และถ้าหากกระทำผิดจะได้รับการลงโทษตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายที่บังคับเฉพาะกับของนั้น ของประเภทต่อมาคือของต้องจำกัด (ของต้องกำกัด) ของต้องจำกัดนี้สามารถนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้แต่มีขอจำกัดไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณหรือด้านเอกสารการขออนุญาต ซึ่งเมื่อได้ทำตามขั้นตอนของหน่วยงานที่อนุญาตแล้วจึงจะสามารถนำมาชำระค่าภาษีอากรได้ และของประเภทสุดท้ายคือของที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีอากร ซึ่งของประเภทนี้กฎหมายได้ให้สิทธิยกเว้นไว้ โดยจำกัดปริมาณและมูลค่าสูงสุด หากผู้นำเข้านำมาเกินปริมาณหรือมูลค่าเกินกว่าสิทธิยกเว้น ผู้นำเข้าจะต้องชำระค่าภาษีอากรให้ถูกต้อง

กฎหมายกำหนดสิทธิ และหน้าที่ให้กับประชาชนไว้ให้ปฏิบัติตามและเพื่อความเท่าเทียมกัน รวมถึงเพื่อความสงบเรียบร้อย หากผู้ใดมีการฝ่าฝืนก็จะได้รับโทษตามที่มีบัญญัติไว้ ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกของมีกรมศุลกากรทำหน้าที่เป็นผู้รักษากฎหมาย มีเจ้าหน้าที่ศุลกากรทำหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้าที่ผ่านเข้าออกประเทศและหากเจ้าหน้าที่มีการตรวจเจอของที่ผิดกฎหมาย เจ้าของของนั้นอาจได้รับโทษจากความผิดที่ตนได้กระทำไป และการกระทำผิดนี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐทั้งที่วัดเป็นมูลค่าทางการเงินได้และที่ไม่สามารถวัดได้

---

[2] พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

[3] พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 4

"ของต้องห้าม หมายความว่า ของที่มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร"

"ของต้องกำกัด หมายความว่า ของที่มีกฎหมายกำหนดว่า หากจะมีการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย"

การคำนวณมูลค่าความเสียหายจากการกระทำผิดสามารถคำนวณได้หลายวิธี ไม่ว่าจะคำนวณทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากนี้สามารถคำนวณจากวิธีประเมินราคาโดยพยายามกำหนดให้มีมูลค่าทางการเงิน สำหรับการคำนวณของกระทรวงมหาดไทยของสหราชอาณาจักรใช้หลักการคำนวณความเสียหายจากการกระทำความผิดโดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ค่าเสียหายจากการกระทำผิด 2) ค่าใช้จ่ายเยียวยารักษา และ 3) ค่าใช้จ่ายสืบเนื่องจากการกระทำผิด ซึ่งงานวิจัยนี้จะนำวิธีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการคำนวณมูลค่าลักลอบสินค้าประเภทกระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนม

ผลการศึกษาระดับการรับรู้สิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากร

ผลการศึกษาระดับการรับรู้สิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากรของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ค่อนข้างมีการกระจุกตัวในกลุ่มอายุ 25-34 ปี หรือร้อยละ 61.3 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนี้พบว่า ร้อยละ 63.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีการรับรู้สิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากรในระดับน้อยและปานกลางซึ่งอาจมีโอกาสนำเข้าสินค้าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าได้และ

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะต่อการประชาสัมพันธ์ว่ามีการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงต่อประชาชนมากนัก กรมศุลกากรควรให้ความรู้กับผู้โดยสารเกี่ยวกับเรื่องภาษีหน้าที่ของกรมศุลกากร และเพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นโดยต่อเนื่อง สำหรับการตรวจหีบห่อสัมภาระผู้โดยสารที่ใช้การสุ่มตรวจนั้น กลุ่มตัวอย่างเสนอให้ยกเลิกเนื่องจากรู้สึกไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีการเสนอให้ปรับเพดานสิทธิยกเว้นภาษีอากรมูลค่า 20,000 บาท ให้สูงขึ้น

ผลการศึกษารูปแบบการปฏิบัติพิธีการศุลกากร

ผลการศึกษารูปแบบการปฏิบัติพิธีการศุลกากรของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากร ซึ่งแบบสอบถามมีการถามถึงการนำเข้าสินค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงและไม่มีความเสี่ยงต่อการลักลอบ ตลอดจนการเลือกนำสินค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการลักลอบนำเข้าไปสำแดงต่อเจ้าหน้าที่

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่นำเข้าสินค้าที่มีความเสี่ยงต่อการลักลอบและนำไปสำแดงต่อเจ้าหน้าที่มีจำนวน 48 คน หรือร้อยละ 9.7 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ถือว่าเป็นกลุ่มที่ไม่ได้กระทำลักลอบ และมีผู้นำเข้าสินค้าที่มีความเสี่ยงลักลอบแต่ไม่นำไปสำแดงต่อเจ้าหน้าที่มีจำนวน 368 คน หรือร้อยละ 74.6 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งมีโอกาสกระทำลักลอบ

การวิเคราะห์เพิ่มเติมกลุ่มที่มีโอกาสกระทำลักลอบโดยพิจารณาว่ามีระดับการรับรู้มากน้อยเพียงใด พบว่ามีจำนวน 138 คน หรือร้อยละ 28 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 493 คน ที่มีระดับการรับรู้มาก ซึ่งมีโอกาสกระทำลักลอบสูงหรือมีเจตนา ซึ่งมีโอกาส

กระทำลักลอบสูงหรือมีเจตนาเป็นการกระทำการสร้างปัญหาขัดต่อศีลธรรม (Moral Hazard) ลักษณะเด่นคือเป็นเพศชายมากกว่าหญิง กลุ่มอายุเป็นไปได้ตังแต่ ต่ำกว่า 25 ปี และ 35 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ย มากกว่า 100,000 บาท ต่อเดือน

กลุ่มที่มีโอกาสกระทำลักลอบจากระดับการรับรู้ที่น้อยหรือปานกลางมีจำนวน 230 คน หรือร้อยละ 46.7 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 493 ลักษณะเด่น คือ เป็นเพศหญิงมากกว่าชาย กลุ่มอายุ 25-34 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ย 30,001-50,000 บาท ต่อเดือน และเป็นกลุ่มที่ตรงกับข้อสมมติฐานของการศึกษาข้อที่ 1 คือ การไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้โดยสาร ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรทำให้เกิดการนำเข้าสินค้าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า

ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศุลกากร

ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่าการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และประกาศกรมศุลกากรที่ 60/2561 เรื่อง การปฏิบัติพิธีการศุลกากรของติดตัวผู้โดยสารที่นำติดตัวเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมกับตนทางท่าอากาศยานมีการรับรู้น้อย ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและหน้าที่ของกรมศุลกากร

ในส่วนการลักลอบกระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนม ผู้กระทำลักลอบมีเจตนาในการลักลอบโดยใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อจะตบตาการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ โดยมากมีลักษณะการเดินทาง 1-2 คน ในกรณีที่เป็นการลักลอบนาฬิกาจะใช้วิธีซ่อนของตามเครื่องแต่งกายหรือซ่อนในกระเป๋าถือใบเล็กที่นำติดตัวขึ้นเครื่องบินได้ และกรณีลักลอบกระเป๋าแบรนด์เนมมักจะใช้วิธีแยกกระเป๋าออกจากกล่องบรรจุและนำไปแยกใส่กระเป๋าสัมภาระใบใหญ่โดยผู้ลักลอบจะแยกกันเดินผ่านช่องตรวจ บางครั้งพบการกระทำเป็นขบวนการโดยอาศัยผู้ที่ปฏิบัติงานในสนามบินส่งต่อของและนำออกทางช่องทางอื่นที่ไม่ใช่ทางออกปกติของผู้โดยสาร

การตรวจจับการลักลอบทำได้ยากเนื่องจากเป็นการสุ่มตรวจซึ่งไม่สามารถตรวจจับได้ง่ายหากไม่มีข้อมูลการข่าว อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ก็ได้เสนอการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้วยว่าอยากให้มีเครื่องเอ็กซเรย์กระเป๋าเพิ่มขึ้นและยกเลิกการใช้ระบบสุ่มตรวจกระเป๋า ตลอดจนพัฒนาการข่าวและส่งต่อข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเทคนิคต่าง ๆ ทำให้โอกาสที่จะถูกตรวจค้นหีบห่อสัมภาระมีเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรมีโอกาสที่จะถูกจับกุมได้ต่ำซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 3 คือ การลักลอบนำเข้าสินค้ากระเป๋าและนาฬิกาที่มีมูลค่าสูงผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติทำได้ง่ายและโอกาสที่จะถูกจับกุมได้ต่ำ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบสิทธิการยกเว้น

สืบเนื่องจากข้อเสนอแนะในผลการศึกษาข้อที่ 1 ผู้โดยสารเสนอให้ปรับเพดานสิทธิยกเว้นภาษีอากร มูลค่า 20,000 บาท เนื่องจากรู้สึกว่าต่ำไปไม่สอดคล้องต่อสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงได้ศึกษาเปรียบเทียบสิทธิการยกเว้นการเก็บภาษีอากรของไทยและต่างประเทศ

สำหรับประเทศไทยได้ให้สิทธิการได้รับยกเว้นอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร มาตรา 53[4] และพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรภาค 4 ประเภท 5 เพื่ออำนวยความสะดวกต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้าประเทศและส่งเสริมเศรษฐกิจการค้า ซึ่งประเทศอื่นๆต่างก็มีการให้สิทธิต่อนักท่องเที่ยวเช่นกัน แต่มีความแตกต่างในมูลค่าของและจำนวนของที่แตกต่างกันออกไป และพบว่าการให้สิทธิยกเว้นอากรของไทยมีความใกล้เคียงกับหลาย ๆ ประเทศและถือว่าอยู่ในระดับกลางซึ่งมีมูลค่าไม่ได้น้อยหรือมากกว่าประเทศต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะผ่อนคลายความเข้มงวดของสิทธิยกเว้นนี้ก็สามารถที่จะปรับเพดานขึ้นให้สูงใกล้เคียงกับต่างประเทศได้และพระราชบัญญัติศุลกากรได้ให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรตามมาตรา 53 เป็นผู้ประกาศกำหนดสิทธิยกเว้นนี้

มูลค่าความเสียหาย

มูลค่าความเสียหายของจากการลักลอบสินค้าประเภทกระเป๋าและนาฬิกาแบรนด์เนมของผู้โดยสารนำเข้าผ่านทางสนามบินนานาชาติ ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าความเสียหายต่อรัฐจากการลักลอบนำเข้า อยู่ที่ 355 ล้านบาท และมีผู้ลักลอบ 890 คน เฉลี่ยรายละ 4 แสนบาท ทั้งนี้ใช้ข้อมูลของด่านศุลกากรสนามบินมาคำนวณมูลค่าความเสียหายเพียง 3 สนามบิน เนื่องจากไม่พบการลักลอบในสนามบินเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับชั้นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อนโยบายของรัฐ

ภาษีอากรเป็นเครื่องมือทางการคลังที่ใช้ในการบริหารประเทศและเนื่องจากประเทศไทยระบบการจัดเก็บภาษีทางตรงยังไม่ดีเท่าที่ควร รายได้ของรัฐจึงมาจากการเก็บภาษีทางอ้อมเป็นหลัก ทั้งนี้ ประเทศไทยมีความตกลงตามกรอบการค้าเสรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรต่าง ๆ รายได้ของรัฐจากการเก็บภาษีอากรขาเข้าจึงมีแนวโน้มที่จะลดลง รวมถึงบทบาทของกรมศุลกากรต้องปรับไป

[4] พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 53

“ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร หากเป็นของติดตัวผู้โดยสารและมีมูลค่าไม่เกินจำนวนที่อธิบดีประกาศกำหนด ผู้นำของเข้าไม่ต้องยื่นใบขนสินค้าสำหรับของนั้นในกรณีที่ของตามวรรคหนึ่งเป็นของที่ต้องเสียอากร ให้ผู้นำของเข้าเสียอากรเมื่อได้สำแดงของดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร หรือเมื่อพนักงานศุลกากรตรวจพบว่าของดังกล่าวเป็นของที่ต้องเสียอากร”

ในแนวทางอำนวยความสะดวกต่อการค้าและการป้องกันสังคมโดยการสกัดกั้นสินค้าต้องห้ามและสินค้าอันตรายต่าง ๆ

การเก็บภาษีอากรจากผู้โดยสารที่เดินทางเข้าประเทศเพื่อเป็นรายได้ของรัฐนั้นมีมูลค่าไม่มาก หากรัฐประสงค์จะเข็มงวดกับการจัดเก็บอากรขาเข้าจากผู้โดยสาร รัฐจะมีค่าใช้จ่ายในการจัดสรรเจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่อการป้องกันและปราบปรามการลักลอบ หรือลงทุนในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับระบบภาษีอากร การจับเก็บภาษียังมีไม่มาก ประชาชนยังไม่เต็มใจชำระภาษี และมีแนวคิดว่าภาษีจัดเก็บไปเพื่อพัฒนาประเทศและเพื่อจัดสรรสวัสดิการให้กับประชาชนไม่สามารถกระจายมาถึงตัวผู้เสียภาษี ภาครัฐควรให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนรับทราบสิทธิและสวัสดิการที่ประชาชนได้รับเพื่อให้เกิดความเต็มใจจะเสียภาษีแก่รัฐ

2. ข้อเสนอแนะระดับหน่วยงาน

กรมศุลกากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รักษากฎหมายแทนหน่วยงานอื่น ๆ ควรมีการบูรณาการเชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานเพื่อประสิทธิภาพในการกักกันสินค้าชนิดต่างๆ ที่ต้องห้ามนำเข้าหรือต้องจำกัดในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ตลอดจนประชาสัมพันธ์การทำงานของกรมศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ให้ประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และกฎระเบียบต่างให้ผู้โดยสารรับทราบได้หลากหลายช่องทางขึ้น และเพิ่มความถี่การสื่อสารและกระจายให้ทั่วถึงมากขึ้น

ควรมีการรวบรวมปริมาณสูงสุดและมูลค่าที่จำกัดของสินค้าชนิดต่าง ๆ ที่ผู้โดยสารนิยมนำเข้ามา โดยออกเป็นประกาศแนะนำต่อประชาชนเพื่อลดช่องว่างการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละท่านซึ่งอาจมีการตีความผิดระหว่างสินค้าที่มีลักษณะเพื่อการค้าและของที่นำเข้ามากับตนในการย้ายภูมิลำเนาหรือเพื่อที่นำติดตัวมากับการเดินทาง

ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายและโทษที่จะได้รับ เพื่อให้ประชาชนรับรู้การปฏิบัติที่ถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ควรเพิ่มปริมาณการสุ่มตรวจให้มากขึ้นเนื่องจากผู้โดยสารมีความรู้สึกไม่เป็นธรรมจากปริมาณการสุ่มตรวจในปัจจุบัน

ควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจจับและจัดสรรเจ้าหน้าที่ไปพัฒนาการข่าวเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการตรวจจับยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะต่อประชาชนทั่วไป

เมื่อมีการเดินทางระหว่างประเทศผู้โดยสารควรศึกษาเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองและการตรวจหีบห่อสัมภาระของทั้งประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

เนื่องจากแต่ละประเทศมีกฎหมายและความรุนแรงของบทลงโทษต่างกันเพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องและหลีกเลี่ยงการกระทำผิด

ประชาชนทั่วไปควรศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วน เนื่องจากสื่อออนไลน์หรือข้อมูลที่ส่งต่อมักมีเนื้อความที่สำคัญแต่มิได้อธิบายรายละเอียดหรือข้อยกเว้นอย่างครบถ้วน ควรรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นทางการจากประกาศต่าง ๆ สื่อสิ่งพิมพ์และการประกาศของสายการบิน การประกาศของสนามบิน ตลอดจนการประกาศของด่านตรวจของหน่วยงานต่าง ๆ

ประชาชนควรให้ความเคารพต่อกฎหมายและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพื่อไม่ให้กระทำความผิดและต้องรับโทษทางกฎหมาย เมื่อมีของที่ต้องชำระภาษีควรทำตามหน้าที่ชำระภาษีให้ถูกต้อง

## บรรณานุกรม


### วิทยานิพนธ์

พัฒนา ช้วนรักธรรม. “การลักลอบหนีศุลกากรและปัญหาการป้องกันและปราบปราม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

ฉวีวรรณ นิ่มสาย. “ทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

ปรเมศวร์ เอี่ยมวรพงศ์. “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการเกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2538.

### สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2550). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ. สืบค้นจาก http://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/b50591_crime.pdf

อัณณพ ชูบำรุง. (2523). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. วิทยาสารเกษตรศาสตร์, 1(1-2), 76-82. สืบค้นจาก http://kasetsartjournal.ku.ac.th/kuj_files/2010/A1008311627493091.pdf

### BOOKS

Cohen, Mark A. The Costs of Crime and Justice. New York, NY : Routledge, 2005.

Pyle, David J. The Economics of Crime and Law Enforcement. London: Macmillan, 1983.